

kontakten

PERSONALTIDNING FÖR ERICSSONKONCERNEN · NR 2 · MAJ 1982 · ÄRGÅNG 43

Sjupunktsförslag från personalorganisationerna:

FÖRETAGSLEDNINGEN SVARAR

Bo Blomberg, Östersund

Thomas Sigfridson, Karlstad

Gösta Larsson, Karlskrona

Rolf Pettersson, Söderhamn

Personalorganisationerna vid LME har tillställt bolagets styrelse ett sjupunktsförslag till åtgärder för att stärka sysselsättning och konkurrenskraft. Förslaget innehåller rekommendationer till åtgärder inom en rad olika områden och även om del av dessa inte anses helt realistiska och genomförbara är styrelsens och företagsledningens reaktion till förslaget positivt. Det är som personalorganisationerna nedlagt på förslaget visar att det finns gott om idéer inom företaget när det gäller att förbättra verksamheten, en ambition som delas av styrelse, företagsledning och alla som arbetar inom Ericssonkoncernen.

– Inget företag fungerar perfekt i alla avseenden och därför finns det alltid inom progressiva företag intresse och utrymme för förbättringar, säger ledningen.

Personalorganisationernas förslag utmynnar i en rekommendation om att en särskild organisation bör bildas inom företaget för att

undersöka möjligheterna för genomförande av de olika förslagen. I princip är företagsledningen positiv till denna tanke och man har nu gett ett par personer inom verkstadsorganisationen, **Bo Blomberg** på Östersundsfabriken och **Thomas Sigfridson** på Karlstadsfabriken (föreslagna av de fackliga organisationerna) i uppdrag att aktivt arbeta för att finna uppslag för att förbättra sysselsättningsläget. Blomberg och Sigfridson kommer att kunna samråda med en referensgrupp bestående av **Gösta Larsson**, Karlskronafabriken, och **Rolf Pettersson**, Söderhamnsfabriken. Alla medarbetare som har förslag och idéer om verksamheten kan vända sig till någon av dessa personer.

När det gäller nya produkter och tekniska lösningar finns en kontaktman på DT (Teknik och utveckling), **Lennart Rydén**, som tar emot förslag inom detta område.

Diskussioner mellan per-

sonalorganisationerna och företagsledningen om läget, när det gäller idéverksamheten, kommer att ske i juni och september.

Företagsledningens kommentarer till sjupunktsförslaget återfinns på nästa sida.

Ericssonkoncernen och löntagarfonderna

En intensiv debatt pågår om hur införandet av kollektiva löntagarfonnder kan komma att påverka svenskt näringsliv. Från företagarehåll är man klart negativ till fondförslaget i sin nuvarande form.

Enkäter visar, att den enskilda människan har svårt att ta ställning i löntagarfondsfrågan. Den upplevs som alltför invecklad och därmed svärbegriplig för många. Motstridiga åsikter i debatter och artiklar i massmedia och på andra ställen trasslar till begreppen ytterligare.

Därför publicerar KONTAKTEN (sid 4–10) ett sammandrag av löntagarfondsförslaget följt av en intervju med LMEs VD Björn Svedberg om löntagarfonder samt en artikel av finansdirektör Fritz Staffas (ED), där information ges om vilka konsekvenser införandet av löntagarfonder kan få för Ericssonkoncernen. Därefter kommer ett genmäle till ledningens syn på fondfrågan av Stanley Oscarsson, Verkstadsclubbarnas Samorganisation.

Företagsledningens svar på sjupunktsförslaget

Förslag och synpunkter i den framlagda skrivelsen har diskuterats vid flera tillfällen sedan 1976. I samband med diskussionerna om avveckling av Olofström och Örebro bildades arbetsgrupper som bredd inom bolaget sökte nya produkter och även med konsults hjälp sökte spåra nya framtida produkter. Den senare aktiviteten var internationellt inriktad. Resultatet var klen, trots att åtskilliga arbetstimmar lades ner på projekten. Redo-

görelser för verksamheten har lämnats till de fackliga representanterna vid flera tillfällen.

Legoarbeten till verkstäderna från utomstående har också diskuterats och från fackets sida har man framhållit betydelsen av att platscheferna ges tillräcklig frihet att aktivt kunna verka lokalt i sina omgivningar. Platscheferna får ta egna initiativ och ta ansvar för kalkyler och offertpriser.

● Marknadsföring av LMEs produktionsresurser till övrig svensk industri

Det är ytterst tveksamt om förslaget att upprätta en organisation för marknadsföring av produktionskunnande och produktionskapacitet är realistiskt. Att skaffa legoarbeten i produktionen kan bara vara inriktat på en kortare tid. På längre sikt måste vår produktion vara organiserad och så sammansatt att den på bästa sätt klarar vårt ordinarie produktionsprogram. Ska vi i längden ha konkurrenskraftiga tillverkningskostnader måste våra produktionsresurser vara anpassade till teknik och volym till vårt egentliga produktprogram.

Kontorskommunikations- och industrielektronikområdet har nämnts som områden, vilka skulle kunna ge ett arbetstillskott. Vår satsning inom EIS är mycket omfattande och de faktureringssiffror som nämnts har skapat förhoppningar om kraftigt ökade beläggningar i verkstäderna.

De utredningar som gjorts och som redovisats för facket visar att även inom detta område är arbetsinnehållet i produkterna litet och minskande vid införandet av nya generationer av produkter och komponenter. En mindre ökning av personalen i produktinen planeras inom en treårsperiod, dock icke större än att den klaras i de båda fabrikerna i Linköping och Järfälla.

Beträffande mönsterkortstillverkning är vi mycket stora när det gäller kvalificerade mönsterkort. Vi är emellertid fullbelagda med eget behov. Samtidigt råder en överkapacitet ute på marknaden. Efter vår utbyggnad kanske vi kan sälja en del mönsterkort. I första hand ska vi dock tillgodose EIS behov.

Beträffande övriga uppräknade produktionsavsnitt har vi för närvarande full beläggning i verktygstillverkning och ankomstk kontroll. Här och där finns dock en tillfällig överkapacitet i testning och maskinell lödning och montering, beroende på varierande beläggning.

Vad gäller plasttillverkning har vissa speciella åtgärder vidtagits för att skaffa sådana order som ger beredningsarbete, verktygskonstruktion och detaljtillverkning.

● Ökad försäljning av telekomponenter

Vi tror att det är möjligt att öka försäljningen av komponenter, speciellt de nykonstruerade elektronikkomponenterna. Vi får dock räkna med ett fortsatt bortfall av elektromekaniska komponenter, som tidigare sålts i betydande volymer. Hur marknadsföringen på bästa sätt ska ske är för närvarande under utredning. LMS har hittills svarat för försäljningen.

● Möjlig inhemsk produktion

Koncernköp följer upp denna fråga sedan länge och senast för ett par veckor sedan lämnades en redogörelse till facket för den spärr som finns på inköpet för köp av produkter, som möjligen kan tillverkas inom egna verkstäder och liksom inköpets värderingar, när det gäller möjliga hemtagningar.

● Nya produkter

Det är självklart att LME ska satsa på att ta fram nya produkter och idéer som kan ge oss nya affärsmöjligheter. Hela denna sida har intensivbevakats, särskilt under de senaste åren, och företaget genomgår idag en diversifieringsprocess som har få motsvarigheter i vårt land.

Det bästa exemplet på denna breddning av verksamheten och därmed på en bättre spridning av risktagande är den stora satsningen på Ericsson Information Systems, som torde representera en av Sveriges största industrisatsningar under 80-talet. Inom ramen för EIS verksamhet kommer en rad nya produkter och system att utvecklas, tillverkas och marknadsföras. Denna satsning kommer att kräva ytterst stora investeringar och ta en betydande del av koncernens resurser ifråga om kapital och människor i anspråk.

Inom dotterbolag och divisioner pågår ständigt en intensiv verksamhet för att få fram nya produkter och hitta nya affärsområden, som kan ge en ökad försäljningsvolym. Personalorganisationerna måste vara medvetna om att arbetet med att finna kommersiellt intressanta nya produkter och affärsområden inte är lätt. Företagsledningens bedömning

OFFICIELLT

● **LM ERICSSON:** Lars Sköld, tidigare vid Joint Venture i Saudi-Arabien, har utsetts till chef för Direktionsavdelningen för juridiska frågor efter **Jan Stenberg**, numera VD i Sieverts Kabelverk AB. Avdelningen har bytt beteckning till DJF. Lars Sköld är DJFC, övriga jurister DJF och sekretariatet DJFS.

DJFC
Lars
Sköld

Bolagets styrelse har utnämnt **Johan-Erik Månsson** (Z/NC) till överingenjör.

Z/NC
Johan-Erik
Månsson

Avdelningarna C, J, H, N och Q har samtliga nu beteckningen Z och heter "Ericsson Network Engineering and Construction". Verksamhetens chef **Björn Linton** har beteckningen DZC. Avdelningarna betecknas med Z/C, Z/J osv.

Instanserna DnE och DnP är ändrade till ZE respektive ZP.

● **AB RIFA:** Rolf Boström är sedan årsskiftet platschef för Rifas fabrik i Kalmar. Boström kommer från LME-fabriken i Östersund.

RIF/C/VKC
Rolf
Boström

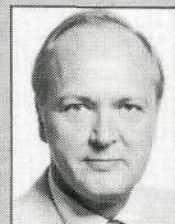

● **SRA COMMUNICATIONS AB:** Olof Höstbäck (tidigare LME/DFA) tillträdde den 1 april befattningen som direktör för SRA-divisionen Radiokommunikationssystem.

SRA/GC
Olof
Höstbäck

● **ERICSSON, AUSTRALIEN:** Sigfried Cronstedt lämnade befattningen som VD i Ericsson Pty Ltd (EPA), Australien, den 4 maj i anledning av pension. Ny VD är **Lars Estberger** (LME/X/IC) från samma datum. **Per-Birger Kalldin** (LME/X/IAC) upprätthåller tills vidare befattningen som X/IC.

Lars
Estberger
EPA
Australien

● **ERICSSON, VÄSTTYSKLAND:** Magnus Falk kommer,

LM ERICSSONS STYRELSE

Vid Telefonaktiebolaget LM Ericssons bolagsstämma ändrades styrelsens sammansättning. Ordinarie ledamöterna Bertil Bjurell och Gunnar Lagergren hade ombett sig omval. Suppleanten Sven Olving invaldes som ordinarie och Sieverts Kabelverks VD Jan Stenberg inträdde i styrelsen som suppleant. Antalet ordinarie ledamöter minskade därmed med en ledamot.

Sven Olving och Jan Stenberg

TVÅ BOLAG BLIR ETT I BELGIEN

Koncernledningen har fattat beslut om att slå samman Ericsson Information Systems, Belgium (EIB) och Ericsson Belgium (ERB) till ett bolag med namnet Ericsson Information Systems Belgium (EIB). Bolaget konstitueras den 1 januari 1983.

ERBs nuvarande chef **Göran Schlyter** tillträdde den 1 april posten som VD även för EIB. Under återstoden av 1982 drivs de två bolagen separat.

Det nya bolaget kommer vid starten att sysselsätta ett drygt

Göran
Schlyter

hundratal medarbetare med en omsättning av cirka 75 miljoner kronor. Inflyttning sker under 1983 i nya lokaler i Brüssel.

De produkter som huvudsakligen marknadsförs i Belgien är PABX, personsökare, Alfaskop, D 16 (datorsystem) och moder.

med placering i Düsseldorf, att som arbetande styrelseordförande i de västtyska bolagen Ericsson Centrum GmbH (CEH) och Ericsson Information Systems GmbH (EID) samordna koncernens verksamhet i landet.

Falk kommer från Rank Xerox AB, där han var ansvarig för den svenska försäljnings-

Magnus
Falk
Ericsson
V-tyskland

och serviceverksamheten.

är att vad som kan åstadkommas på detta område också görs.

Enbart inom den centrala direktionsavdelningen för teknik och utveckling har sedan 1978 71 förslag till nya produkter behandlats. Av dessa har tre till fyra ansetts vara tillräckligt intressanta för att man ska kunna gå vidare med dem. Det innebär att bara omkring fem procent av de idéer till nya produkter som kommer fram torde ha utsikt att leda till ett kommersiellt genomförande.

● Kontakter med utvecklingsfonder etc.

Kontakter med utvecklingsfonder, statliga myndigheter etc, som efterlyses i personalorganisationernas förslag, förekommer självfallet flitigt. ELLEMTEL är ett bra exempel på ett fruktbarande utvecklingsarbete med ett statligt verk. När det gäller utvecklingsfonder och liknande är det så att stöd normalt bara utgår vid projektens början och fram till prototyp. När de stora kostnaderna uppkommer är det före-

taget självt som får stå för dessa.

Det finns dock i förslaget områden, där företagsledningen bedömer att det finns en god utvecklingspotential, tex ifråga om bilelektronik. Möjligheterna inom detta område kommer att utredas. Andra områden som nämns i förslaget, tex avancerade betalningssystem och trafikstyrningssystem, bevakas redan inom ramen för den nuvarande verksamheten inom bl a EIS, AutoTank, ID-kort, moderbolaget och SRA.

● Expansion av tjänstemannaarbete

Expansion av tjänstemannaarbete i landsorten efterlyses i förslaget. Här finns det säkerligen ett utrymme för expansion och möjligheterna att exempelvis utbilda programmerare och andra personalkategorier i anläggningarna i landsorten kommer att bli föremål för intresse från företags sida. Här gäller dock att personalorganisationerna positivt medverkar till de förändringar, som kan komma att bli aktuella.

LÖN- TAGAR- FONDER

Den sammanfattning som ges nedan av förslaget till löntagarfonder är hämtat ur rapporten "Arbetarrörelsen och löntagarfonderna". Se fotnot!

LO:s förslag till LÖNTAGAR- FONDER

● Finansieringen

Fonderna får sina pengar på två sätt: dels genom en höjning av ATP-avgiften, dels genom att fonderna får del i företagets vinster.

ATP-avgiften föreslås för detta ändamål höjas med 1 procentenhet. (ATP-avgiften är för närvarande 12 procent.)

Löntagarfonderna finansieras alltså delvis via ATP-avgifter. Förhållandet mellan löntagarfonder och pensionsfonder fungerar emellertid också i den andra riktningen. Löntagarfonderna får kravet på sig, att inleverera en viss avkastning varje år till ATP-systemet.

Löntagarfonderna finansieras också genom vinstdelning i företagen. Arbetsgruppen föreslår en "överbinstdelning", vilken innebär att fonderna får del i vinst över en viss nivå. Vid dagens inflationstakt och räntenivå bedömer arbetsgruppen att avkastningens nivå får ligga på mellan 15 och 20 procent av det investerade riskbärande kapitalet, innan någon del av vinsten ska betalas som vinstdelningsavgift. Är vinsten högre än så, föreslås en vinstdelningsavgift på 20 procent av den överskjutande delen av vinsten. Vinstdelningsavgiften betalas konstant till ATP-systemet för vidare befordran till löntagarfonderna.

Vinstdelningen ska, enligt arbetsgruppens förslag, gälla alla aktiebolag, oberoende av deras storlek, verksamhet och ägarbakgrund. I koncerner räknas vinsten på hela koncernens överskott.

● Kapitalplaceringar

Fondernas pengar ska sättas in som ägarkapital i näringslivet. Fonderna ska således i huvudsak satsa sina pengar i aktier. De får uppskattningsvis 2–3 miljarder kronor att placera varje år.

Aktieinnehavet genom fonderna ska ge löntagarna möjlighet att spela en betydelsefull roll i finansie-

ringen av företagets utveckling och i besluten om förhållandena vid det egna företaget.

Fonderna är fria att köpa aktier i alla slags bolag. De är alltså inte enbart hänvisade till aktiebörsen utan kan sätta in ägarkapital i vilka företag som helst. Deras placeringsrätt är inte heller begränsad till vissa sektorer av näringslivet eller till vissa regioner.

Den hittillsvarande rätten att utge aktier med olika rösträtt bör enligt arbetsgruppens mening upphävas. I framtiden ska alla nyttillkommande aktier ha samma rösträtt som genomsnittet för de tidigare aktierna.

Om ett storföretag inte gör en nyemission (d v s inte ger ut och säljer nya aktier), trots att ekonomiska skäl talar för att det behöver nytt ägarkapital, ska det lokala facket kunna ta initiativ i frågan. Om man inte kommer överens i förhandlingar får en skiljenämnd avgöra frågan. Denna fackliga initiativrätt ska finnas i alla börsnoterade företag och i flertalet aktiebolag med mer än 500 anställda samt i sktendensföretag (tidningsföretag etc), samhällsägda aktiebolag, utlandsägda aktiebolag och banker.

● Organisation, inflytande

Arbetsgruppen föreslår att en löntagarfond inrättas i varje län. Löntagarna får genom fondsystemet två slags inflytande. Dels utövas inflytande genom fondens möjligheter att satsa pengar, dels medför ägandet ett ägarinflytande som utövas i företaget. Förslaget innebär att den rösträtt som aktieinnehavet ger ska fördelas på följande sätt:

Rösträtten för en aktiepost, som fonden skaffar sig, tillfaller med 50 procent den fond som har förvärvat

aktierna och med 50 procent de anställda i det företag där aktierna har förvärvats. Denna fördelning av rösträtten pågår tills de anställda och fonderna har 20 procent vardera av den totala rösträtten i företaget. Därefter tillfaller rösträtten vid ytterligare aktieköp den köpan- de fonden.

När det gäller fondernas ledning och styrelse, och hur de ska väljas, har arbetsgruppen utrett två alternativ som nu ytterligare ska diskuteras i arbetarrörelsen.

Enligt det ena förslaget ska i varje län väljas en fullmäktigeförsamling, som styr fonden i länet. I valet till fullmäktige ska alla löntagare ha rösträtt. Erhållna ATP-poäng fungerar som bevis för att man deltagit i produktionen och därmed bidragit till löntagarfonderna. Enligt detta alternativ ska alla som förvärvat minst en ATP-poäng sedan systemet genomförts ha rösträtt vid valet av fullmäktigeförsamling. Då man pensioneras eller av andra skäl slutar förvärvsarbete, får man behålla sin rösträtt.

Enligt det andra alternativet utses löntagarnas företrädare efter förslag från de fackliga organisationerna. Löntagarrepresentanterna som utsetts på detta sätt kommer att utgöra en klar majoritet i fondstyrelserna. Dessa ska också innehålla representanter för landstinget och för kommunerna i länet. Hur man i detta alternativ ska gå till väga då man väljer löntagarnas företrädare i fondstyrelserna blir en fråga som löntagarna får avgöra genom beslut i de fackliga organisationerna. ■

Fotnot: Rapporten har utarbetats av en arbetsgrupp inom LO och arbetarrörelsen. LMEs direktionssavdelning DK svarar för ovanstående sammanfattning.

Björn Svedberg om LÖNTAGARFONDER

LÖN-
TAGAR-
FONDER

– Samtal med LM Ericssons VD –

an du tänka dig någon form av vinstdelning?

Svedberg: Om man menar allvar med farhågorna för kostnadsläget och möjligheten att vara återhållsam med lönerna, kan jag mycket väl tänka mig någon form av vinstdelning. Den bör i så fall vara individuell och jag tror att det skulle höja motivationen. Egentligen är det väl inte för mig som bolagschef utan ägarna som ska uttala sig i denna fråga. Viktigt är också att pengarna stannar i företaget.

Vad menar du med övervinst?

Svedberg: 17 % efter skatt på eget kapital kan för närvarande vara ett minimikrav i vår vinst. Den eventuella del av "övervinsten", som skulle gå till de anställda skulle dessa låta stå kvar i företaget. Om dessa medel tas ut, efter säg fem år, skulle de beskattas. Men man kan tänka sig att ge viss skattestimulans för dem som låter sparandet bli långsiktigt.

Tycker du att det behövs något ytterligare inflytande för de anställda?

Svedberg: Nej, jag tycker att MBL + de tillämpningar som finns i praxis + representantionen i styrelsen fyller behoven.

Skulle det göra någonting om hälften av styrelseledamöterna tillsattes av de anställda?

Svedberg: Styrelsen tillsätts av aktieägarna. De är individer som arbetar för LM Ericsson. Får man för många representanter för de anställda, är risken att man förstärker de konserverande krafterna och får en beslutsförlamning.

Gäller det de styrelseledamöter som finns redan i dag?

Svedberg: Erfarenheten hittills av löntagarepresentanterna i styrelsen är rimlig positiv. De bidrar till un-

derlag i beslut. Men skulle vi få flera ledamöter, skulle det inte ge mer än vad vi redan får av dem vi nu har.

Men om samhället skulle bli representerat i styrelsen?

Svedberg: Med samhällsorganen håller vi bättre kontakt genom vanliga traditionella kontakter. Samhället ska därutöver påverka oss indirekt genom lagar och förordningar.

Skulle det betyda något om de anställda vore kraftigt representerade på bolagsstämman?

Svedberg: Stämmorna är inga spektakulära tillställningar. Man kanske inte ska se stämman som sådan, utan den roll den spelar i den totala styrningen av företaget. Stämman innebär en övervakning av bolaget, där man granskar styrelsens fögderi. Att äga aktier och röster medför en inflytandemöjlighet. Bolagsledningen skulle med stort inflytande för de anställda få sådana direktiv, att verksamheten blev mer trög och svenskorienterad. Med en rösträttsbegränsning à la AP-fonden, vore det nog inga problem med anställda som aktieägare.

Hur ställer du dig till en arbetsgivaravgift som går till löntagarfonder?

Svedberg: Alla ytterligare belastningar innebär att pengar tas från företaget. Jag är inte road av att få beskattning som går till sådant som inte är bra just för Ericssonkoncernen. Jag ser alternativet att låta pengarna stanna i företaget. Hos oss bidrar de till en möjlig expansion. Jag skulle se det som tragiskt om våra pengar användes i företag med sämre utsikter.

Men om du nu vore VD i ett företag som hade sämre utsikter?

Svedberg: Jag tror faktiskt inte att jag skulle känna på annat sätt i ett sådant företag.

VD Björn Svedberg anser att fondförslaget är urbota illa anpassat till den värld vi lever i. Han kan dock tänka sig annan form av vinstdelning.

Vad tycker du om övervinstdelning då?

Svedberg: Vi är så långt från övervinster att det är meningslöst tala om dem. Om löneanspråken hölls tillbaka och det kommer fram övervinster till följd av just det, då kan jag tänka mig att man delar dem, förutsatt att vinsterna stannar i företaget.

Om löntagarfonder funnes, skulle de påverka LMEs expansion?

Svedberg: Det är mycket svårt att se, att man kan expandera snabbare med ytterligare beskattning. Många satsningar är dessutom utomlands och vi har i stor utsträckning behövt anlita den internationella kapitalmarknaden för att finansiera vår expansion. Senast har vi ju bl a sålt ett konvertibelt lån i London. Det finns all anledning tro att de internationella kapitalmarknadsinstitutionerna skulle se med skepsis, om vi beskar vinster eller ökade kostnaderna i Sverige genom löntagarfonder. Och eftersom de har många andra alternativ, innebär det att vi skulle få mindre kapital till vårt förfogande. Man får inte heller glömma att Ericsson-gruppen växer och ska fortsätta växa. Vi blir större och större i relation till den svenska kapitalmarknaden.

LÖN- TAGAR- FONDER

► Skulle löntagarfonder om de hade införts för fem år sedan ha minskat neddragningen av LMEs produktionsapparat?

Svedberg: Det kan hända att vi skulle ha krympt under större motstånd, vilket i så fall hade betytt lägre lönsamhet. Slutresultatet skulle dock ha blivit detsamma, eftersom det inte finns någon avsättning för de produkter vi tidigare gjorde.

Skulle det påverka satsningsviljan?

Svedberg: Det är troligt att man skulle bli något försiktigare med nya satsningar, vilket på lång sikt skulle få en negativ sysselsättningseffekt. På kort sikt tror jag att löntagarfonder varken gör till eller från när det gäller sysselsättningen hos oss.

Du menar uppenbarligen att löntagarfonder är ett dåligt förslag?

Svedberg: Ja, som jag kan förstå är förslaget så urbotat illa anpassat till den värld vi lever i att det knappast kommer att kunna gå att genomföras i nuvarande skick.

Men menar du då att de som föreslagit fonderna, är dumma eller illasinnade?

Svedberg: Varje människa reagerar förnuftigt från sina utgångspunkter, men uppenbarligen vet förslagsställarna och förespråkarna för löntagarfonderna väldigt litet om exportindustrin och de svenska företagens beroende av en internationell mark-

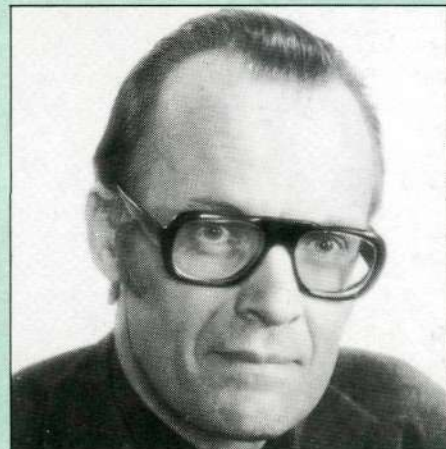
nad. De vill tillförsäkra sig en makt över företagen, men de inser inte begränsningarna i vad man kan göra som makthavare i ett företag. Om man velat hjälpa företagen, måste man låta dem behålla mer pengar.

Men invändningen är att det kommer aktieägaren tillgodo?

Svedberg: Företag har olika stora behov av vinster, beroende på hur snabbt de expanderar. Det betyder att i ett snabbt expanderande företag som vårt, måste mera vinster till för att understödja expansionen. Aktieägarna får visserligen en del av detta, men knappast mer än vad som behövs för att attrahera kapital vid nyteckningar. Övervinsterna skulle, som jag redan tidigare sagt, kunna fördelas bara de anställda lät dem stå kvar i företaget. Att därmed LMEs anställda skulle bli något bättre belönade än anställda i mindre framgångsrika företag ser jag snarast som en fördel, genom att vi därmed attraherar folk för vår fortsatta expansion.

Om löntagarfonder trots allt skulle införas, hur skulle du reagera då?

Svedberg: Ja, inte skulle jag säga upp mig som chef, så intressant och roligt som det är att vara koncernchef. Det är väl först om styrelsen inspirerad av löntagarfonderna skulle ge sådana direktiv, att jag rent moraliskt inte skulle kunna rättfärdiga att de förverkligades, som jag blev tvungen att hoppa av. Men naturligtvis förblir LME under lång tid ett svenskt företag, oavsett om löntagarfonder införs eller inte. Vi ha ju vår stora teknikkoncentration i Sverige. Dock vill jag varna för att en för hög beskattning i Sverige kan leda till expansion i andra länder. ■

Ericssons finansdirektör Fritz Staffas (ED) ser i fondförslaget en ökad företagsbeskattning utan fördelar för den anställde.

Alla företag är för sitt fortbestånd och sin vidareutveckling beroende av att ha råd att ta fram nya produkter, etablera sig på nya marknader och investera i produktionsutrustning och rörelsekapital.

Satsningar på produktutveckling och marknadsföring handlar i stor utsträckning om att kunna anställa, utbilda och stimulera personer i en organisation, att utföra detta arbete och att ha råd att bära kostnaderna fram till den tidpunkt när satsningarna kan förväntas ge avkastning. Det handlar också om att ha råd att misslyckas. Alla satsningar är inte lyckade och den som har sämre råd måste av nödvändighet vara mera försiktig i sina satsningar och får därmed mindre sannolikhet för att nå positiva resultat. Denna typ av satsningar är inte primärt en finansieringsfråga eller fråga om tillgång till kassamedel. Det är fråga om tillgång till riskvilligt kapital och det mest riskvilliga kapitalet i ett företag är det som erhålles vid en god lönsamhet. En extra tjänad krona är mera riskvillig än den först tjäna. Med lånat kapital – vare sig det kommer från vanliga långgivare eller från aktieägare i form av nytillskjutet aktiekapital – tar man inte lika stora risker. Lönsamheten spelar alltså en avgörande roll för beredvilligheten att satsa.

De lyckade produkterna och marknadsansträngningarna resulterar i produktion och sålda produkter som ger resultat för framtiden. Men försäljnings- och produktionsökningar binder kapital. I vårt fall binder varje försäljningskrona i genomsnitt en krona och 35 öre i kapital. Vi hoppas kunna effektivisera oss så att denna bindning blir mindre, men detta är dagens situation. En försäljning på 16 miljarder binder alltså 22 miljarder i kapital. Det är vår

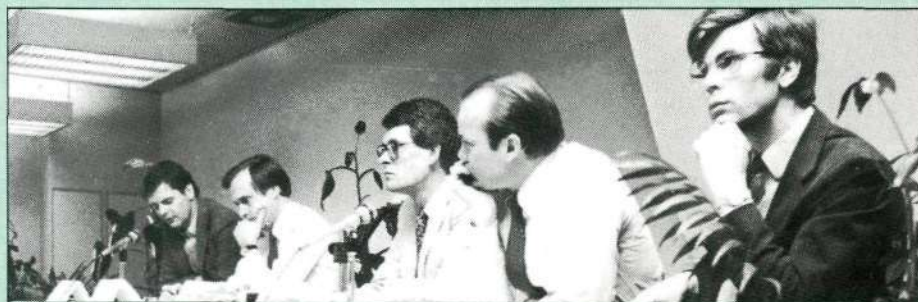

Foto: Börje Holm

De LME-anställdas aktieägarförening bjöd på paneldebatt den 19 april om löntagarfonder och aktiekurser. Blir det intressant att vara aktieägare i företaget om vi får löntagarfonder? Något entydigt svar på frågan kunde naturligt nog inte lämnas av panelens herrar. Men onekligen övervägde farhågorna där och bland de cirka 300 närvarande för att ett införande skulle innebära minskat intresse för aktiemarknaden.

Debatten var stundtals mycket livlig med flera intensivt engagerade frågeställare. Här ses den lyssnande panelen med fr v Metalls ekonom Dan Andersson, LMEs VD Björn Svedberg, debattordföranden Tommy Sjöstrand från Aktiefrämjandet, DNs börskommentator Sven-Ivan Sundqvist och Berndt Öhman, sekreterare i löntagarfondsutredningen.

Så här påverkar LÖNTAGAR- FONDERNA Ericssonkoncernen

LÖN-
TAGAR-
FONDER

"De regler som skisserats för löntagarfondernas vinstdelning skulle innebära, att när vi når lönsamhetsmålet skulle en vinstdelningsavgift om cirka 200 miljoner kronor per år komma att betalas."

tro och förhoppning att varje år kunna öka försäljningen för att därmed öka sysselsättningen och förbättra resultatet. Ju mer framgångsrika vi är, desto större blir försäljningsökningen. Samtidigt binds också alltmer kapital i vår rörelse.

Vi har i olika sammanhang framhållit att en årlig försäljningsökning om 15% är ett lågt ställt mål i dagens inflationsekonomi. Det vore också rimligt med en lönsamhet som ger ett sådant bidrag till koncernens eget kapital att andelen eget kapital av vårt totala kapital – dvs det som vi normalt kallar vår solidaritet – kan bibehållas oförändrad vid en sådan expansion. Om vi klarar det målet kan vi också med större tillförsikt vända oss till våra finansörer med begäran om deras medverkan med ytterligare kapital för att finansiera en expansion utöver denna nivå.

Inga övervinster

Vårt problem är att lönsamheten är långt ifrån detta mål. Samtidigt kan man konstatera att de regler för löntagarfonder som skisserats innebär att redan vår nuvarande lönsamhet anses innebära en övervinst och att den därmed skulle bli föremål för en vinstdelning med löntagarfondsystemet. Detta trots att vår avkastning på eget kapital, som den normalt mätes, endast är 10% – alltså mindre än vad som erhålles på en vanlig bankräkning.

Den nuvarande lönsamheten är endast tillräcklig för att med bibehållen soliditet finansiera en omsättningsökning om 8 à 10% per år. Med nuvarande inflationstakt innebär detta ingen ökning av volymen. Ambitionerna är alltså större än så. För att klara finansieringen av en omsättningsökning på 15% skulle krävas en avkastning på eget kapital om ca 17% eller, annorlunda uttryckt, en förräntning av allt i rörelsen arbetande kapital med cirka 14%. Det är uppenbart att ju mera ambitiösa utvecklingsplaner man har desto bättre måste avkastningen vara för att genomförandet ska klaras.

Stark kapitalförsvagning

De regler som skisserats för löntagarfondernas vinstdelning skulle innebära, att när vi når lönsamhetsmålet skulle en vinstdelningsavgift om cirka 200 miljoner kronor per år komma att betalas. Sett i ett femårsperspektiv skulle detta innebära att vi måste betala ungefär en miljard i denna typ av avgifter och att företagets eget kapital skulle försvagas med samma belopp.

Vi bedömer att ungefär 30% av vår totalfinansiering ska ske med eget kapital. Basen för en totalfinansiering om 3.3 miljarder skulle därmed ryckas undan, om vi bleve av med 1 miljard kronor. Denna kapitalmängd erfordras för en årlig försäljning om 2.5 à 3 miljarder. Vi talar här om 15 à 20% av koncernens nuvarande årliga försäljning

och vi talar om begränsning i möjligheterna att på ett rimligt sätt finansiera en expansion av denna storleksordning.

Sett på ett annat sätt motsvarar detta storleksmässigt den nuvarande verksamheten inom Ericsson Information Systems (EIS). Vi kan inte hävda att en minskning av kapitalbasen på detta sätt direkt äventyrar verksamheten inom EIS eller inom någon annan del av koncernen, men den hämmar våra expansionsmöjligheter. Den skulle göra oss ytterligare tveksamma till att ta på oss ansvaret för ytterligare ett expansionssteg av Datasab/EIS-typ med den kapitalbindning och det risktagande som varje sådant steg innebär.

Försämrad kreditvärdighet – minskat förtroende

Men, kanske någon hävdar, kapitalet försvinner väl inte i löntagarfonderna. Nej, meningen är att det ska slussas till näringslivet genom aktieköp. Vi borde alltså kunna framgångsrikt gå ut med en nyemission och få in samma kapitalmängd igen. Där finns dock viktiga skillnader mellan att få behålla kapitalet i företaget eller att först bli av med ett kapital och sedan få tillbaka dispositionsrätten till det i annan form. Det finns dessutom inga som helst garantier för att just vi skulle få tillbaka dispositionsrätten till detta kapital.

Det är viktigt att komma ihåg att Ericssonkoncernen, för såväl sin försäljning som sin finansiering, i mycket stor utsträckning är beroende av utlandet. Moderbolaget har en betydande del av sin finansiering ordnad genom lån i utlandet och de utländska dotterbolagen är praktiskt taget helt finansierade i utlandet. Men, och detta är mycket viktigt, koncernen ställer inte och kan inte ställa någon säkerhet för den utländska upplåningen utan denna är i sin helhet baserad på de utländska finansörernas tilltro till Ericsson och vår förmåga att vidareutveckla vår verksamhet och därmed kunna återbetala våra lån. Utan denna tilltro från utländska finansörers sida skulle vår totala finansiering vara mycket svår att ordna. Varje åtgärd som minskar utlandets tilltro i detta avseende kommer att försvåra vår totala finansiering.

LÖN- TAGAR- FONDER

De avgifter som föreslås till löntagarfonder har samma karaktär som en ökad beskattning av företaget. Avgifterna försämrar därmed den lönsamhet vi kan visa efter skatt. Varje sådan försämring av lönsamheten tenderar att minska tilltron till vår förmåga att klara våra åtaganden. I detta sammanhang måste klart uttalas att det är lönsamheten – och då främst lönsamheten efter alla skatter – och tron på en framtida lönsamhet som skapar ett företags kreditvärdighet. Soliditeten är en buffert som är värdefull, men ingen soliditet i världen ersätter en bra lönsamhet vid skapandet av kreditvärdighet. Utan en lönsamhet, som visserligen inte är acceptabel, men som ändå förbättrats under de senaste åren, skulle vi inte komma långt på låne-marknaden med vår nuvarande soliditet.

Värna om det internationella förtroendet

De löntagarfondförslag som föreligger utgår från att en del av avgiften till fonderna ska baseras på koncernens resultat och alltså inte på enskilda bolags resultat. Detta resultat är intjänat delvis i svenska, men delvis också i utländska dotterbolag. Det förefaller helt orimligt att den utländska delen ska kunna beskattas i Sverige. En grundläggande princip i allt internationellt umgänge är att varje typ av åtgärd som vidtages i ett land också ska kunna vidtagas i varje annat land. Med andra ord, om denna regel ska införas i Sverige ska varje annat land, där vi har verksamhet, kunna införa samma typ av beskattning av hela koncernens verksamhet. Om så skedde, skulle resultatet bli en helt orimlig beskattning som omöjliggjorde varje typ av verksamhet. Detta visar följaktligen, att det föreliggande förslaget inte beaktar vårt stora internationella beroende, och inte heller att vi måste vara ytterligt aktsamma om våra internationella relationer för att kunna leva vidare med vår typ av näringsliv.

Alternativ finns

Om det grundläggande syftet med löntagarfondstanken är att värna om

Genmäle av Stanley Oscarsson i Verkstads-klubbarnas samorganisation, LME, till bolagsledningens presentation av och kommentarer kring LO:s och Socialdemokraternas förslag till löntagarfonder.

Fondernas pengar

Vinstdelningen kommer att genomföras från och med 1983 för att underlätta kommande avtalsrörelse. För Ericssons del skulle vinstdelningen ge löntagarfonderna max 30 miljoner kronor av årets miljardvinst, inte mer.

När sedan löntagarfondförslaget kommer att genomföras fullt ut efter 1985 ska också en höjd ATP-avgift tas ut. I dag betalar arbetsgivaren in 9,4 procent av lönesumman till ATP (pensionssystemet). Den avgiften kommer då att höjas med en (1) procent. Denna höjning kommer sedan att räknas av från löneökningstrymmet. Denna utblivna löneökning motsvarar cirka 60 kronor brutto per månad och löntagare – och är vår försäkringspremie för att ha ett jobb att gå till också i morgon.

Den totala summan som vinstdelningen och den extra ATP-avgiften ger är cirka 3–4 miljarder kronor per år beroende på hur stor vinsten är i näringslivet. Men av dessa pengar ska löntagarfonderna tillsammans ha 2–3 miljarder kronor för aktieköp, resten av pengarna – liksom avkastningen (räntan) på fondkapitalet – går direkt till pensionerna (ATP).

Fondernas pengar ska ge vinst – motsvarande genomsnittet för industriinvesteringar ("tillräcklig vinst"). Avkastningen (utdelningen) ska gå vidare till ATP-systemet – och bidra till tryggandet av våra framtida pensioner.

Fondernas organisation

Fondernas styrelser ska först utses av regeringen – efter förslag från de

näringslivets utveckling och att ge de anställda del av resultatet av en lyckosam utveckling har inte företagsledningen i Ericssonkoncernen något att invända häremot. Genomförandet måste dock ske så att det stämmer med sådant syfte. Det tror vi skulle vara fallet med ett vinstdelningssystem för varje företag baserat på individuell anknytning. Gärna uppbyggt så att medlen knyts till företaget under en viss

DETTA är arbetar- rörelsens förslag till LÖNTAGARFONDER

Arbetarrörelsen vill införa löntagarfonder för att trygga jobben, få fart på investeringarna i industrin, bidra till tryggare pensioner och bryta den privata maktkoncentrationen i de stora industriföretagen. För närvarande är det riskvilliga sparandet (kapitalbildningen) cirka 4 miljarder kronor per år för litet för att klara den nödvändiga utbyggnaden av svensk industri.

Vi föreslår att 24 länsvisa löntagarfonder skapas. Dessa fonder ska få sina pengar på två sätt: dels genom en 1-procentig höjning av ATP-avgiften (som löntagarna ställer upp med), dels genom att högvinstföretagen ska lämna 1/5 av vinsten utöver normalvinsten (= 15–20 procents avkastning) till fonderna. Vinstdelningen omfattar endast aktiebolag.

fackliga organisationerna samt kommuner och landsting i varje län. I ett senare skede – när fonderna har börjat fungera – ska det hållas allmänna val till fondstyrelserna. Troligen blir det då så att alla som har ATP-poäng – förvärvsarbetare – kommer att ha rösträtt i detta val.

I de företag fonderna köper aktier, kommer fonderna att ha representanter på företagets bolagsstämmor (årsmöte). Hälften av fondernas representanter – upp till 40 procent av rösterna för företagets alla aktier – utses av de fackliga organisationerna i företaget. Lika många representanter utses av fondstyrelserna. Köps aktier för mer än 40 procent av rösterna, går hela rösträtten för dessa aktier enligt 40 %-regeln till fondstyrelserna.

I varje länsfond kommer det – vid sidan av de demokratiskt valda styrel-

minimitid. Om den anställda finge en vinstandel och denna summa vore skattefri för den anställda – på samma sätt som de föreslagna avgifterna till löntagarfonderna inte avses beskattas hos dessa – tror vi att en verklig stimulans till medverkan i företagets positiva utveckling från de anställdas sida skulle skapas. En ökad beskattning av företagen utan fördelar för den anställda har motsatt effekt. ■

LÖN- TAGAR- FONDER

Verkstadsklubbarnas talesman Stanley Oscarsson tycker att LMEs räkneexempel är politiskt konstruerade. Och politik, det är man dåliga på, visar erfarenheten.

köpsrätt till dessa aktier. Först där efter kan löntagarfonderna komma in.

Framtiden

Löntagarfonderna kommer i början av 1990-talet att ha högst 15–20 procent av aktierna i börsföretagen, inte mer. Påståendet om att fonderna har "tagit över" makten i börsföretagen inom några år är felaktigt. Det har också insiktsfulla personer, som exempelvis Dagens Industris börskommentator Björn Davegårdh insett. Så här skrev han i Dagens Industri den 23 april 1982: "Kalkyler som visar hur snabbt fonderna tar makten är befängda". Det är tvärtom så att arbetarrörelsen inte är låst, när det gäller de tekniska detaljerna vid en vinstdelning. Så här står det nämligen i 1981 års partikongressbeslut:

"Genom partikongressens beslut och LO-kongressens tidigare beslut ger den samlade arbetarrörelsen uttryck för sin bestämda vilja att genomföra löntagarfonder. Redan i samband med nästa avtalsrörelse bör åtgärder kunna vidtas, som kan underlätta både avtalsrörelsen och framtidsåtgärder i svensk industri."

Kongresserna ger vidare partiledningen i nära samarbete med fackföreningsrörelsen ett betydande handlingsutrymme, när det gäller den tekniska utformningen och tidsplanen för genomförandet av löntagarfonderna. Öppenhet måste visas i dessa frågor och hänsyn kunna tas till andra uppfattningar."

Tekniken kring vinstdelningen och valet av ledamöter till fondstyrelserna tillhör de frågor som ligger inom ramen för detta "förhandlingsmandat".

Företagen ombeds nu av aktiespararna att räkna ut hur mycket de skulle betala i fondavgifter.

Den socialdemokratiska uppfatt-

ningen är att företagen behöver en långsiktig avkastning på kapitalet, som motsvarar 3–5 procent real räntabilitet på det egna kapitalet. Långtifrån alla av de stora producerande företagen når idag upp till den nivån.

Företagen räknar alltför mekaniskt på övervinstdelningen. Syftet med övervinstdelningen är att företagen ska kunna få en högre vinstnivå och för att fördelningseffekterna samtidigt inte ska bli för tveksamma ska löntagarna få en femtedel av vinstökningarna. Så vad företagen bör kalkylera med är inte bara vinstavgiften utan att vinsterna kommer att öka.

Hur mycket vinstavgift man får betala beror bl a på hur mycket eget kapital företaget har. Produktionsföretag har normalt ett stort eget kapital och handels- och distributionsföretag ett mindre! Vid samma vinst kommer handelsföretagen att få en större vinstavgift än produktionsföretagen. Relativt sett ger det ju fördelar för industrin.

LM Ericsson hör till de företag som hävdar att de skulle få betala en stor övervinst. De hävdar att de skulle få betala ytterligare 200 miljoner kronor i övervinst om de hade så stora vinster som de anser sig behöva för en snabb expansion.

Enligt våra beräkningar blir den övervinstavgift som LME ska betala cirka 30 miljoner kronor baserat på 1981 års bokslut. De 1170 miljoner kronor i vinst ställda i relation till det egna kapitalet i balansräkningen på 6 905 miljoner kronor vid årets slut ger en avkastning på nära 17 procent.

LME har en lovvärd ambition att öka omsättningen med 2,5 miljarder kronor om året eller 15 procent. Eftersom varje omsättningskrona binder 1,35 kronor i kapital blir det ökade kapitalbehovet drygt 3 miljarder.

Ska man behålla sin soliditet på cirka 30 procent behöver man en ökad vinst på en miljard. Men den vinst som motsvarar en avkastning omkring 30 procent på eget kapital är enligt svenska förhållanden onormalt högt.

Inget större svenskt företag är idag i närheten av sådana vinster och det skulle innebära en extrem belastning på samhällsekonomi om många företag krävde motsvarande vinstökningar.

Vi tycker att LMEs räkneexempel är

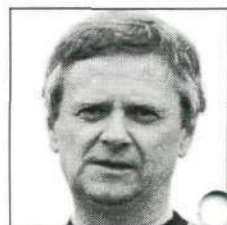
För en tid sedan fick vi i TV:s Aktuellt träffa en japansk småföretagare. I motsats till de flesta andra japaner var han föga arbetsam – han fördrev sin tid med att spela golf. I intervjun berättade han hur han hade inrättat sitt liv.

Han hade tröttnat på anställda "som han inte kunde lita på", som plötsligt uteblev från arbetet av ett eller annat skäl. Därför hade han avskedat dem och skaffat robotar, som nu utförde monteringsarbetet i hans fabrik. Hans

fru gick då och då ut i de folktomma lokalerna och försåg robotarna med material; färdig-gjutna plastdelar som hon hällde ur stora pappkartonger och som robotarna satte ihop till leksaker. Det påminde på något sätt om att mata höns.

Själv gick småföretagaren alltså omkring och slog på en golfboll så att jordkokorna rök. Han medgav att det blev lite tomt utan mänskliga arbetare, "så jag funderar på att anställa några igen".

Som översättare tycker jag mig ibland ha anledning att försöka se in i framtidens förlovade datorland. Om några år har vi avancerade översättningsmaskiner som kan klara av mitt arbete. Det är inga pessimistiskt färgade hjärnspöken och illa grundade farhågor från min sida. Det är ett anteciperat faktum. De förtröstansfulla bland mina vänner och kollegor hävdar visserligen att det kommer att dröja många år innan vi kan ersättas.

Artikelförfattare är översättaren Bertil Edin, LME/XF/YDE.

Men, tänker jag då: fem-tre-fyra år sedan var flera av oss knappt medvetna om att det fanns elektroniska ordbehandlingsmaskiner.

Nu sitter vi dagligen vid

Framtidens FÖRLOVADE DATORLAND

politiskt konstruerat. Vår erfarenhet säger oss också att företagen är dåliga, när de ger sig in på politik. Så blir det också här.

I grunden delar vi LME-ledningens uppfattning, att LME behöver ytterligare 800 miljoner kronor till i vinst för att finansiera en expansion på 15 procent om året och ändå bibehålla sin soliditet.

Det finns många skäl för de beräkningar som företaget gör. För att undvika, att det blir en ur fördelningspolitisk synvinkel tveksam finansiering av LMEs expansion, föreslår vi därför att LME får en del av sin soliditet räddad genom att företaget gör nyemissioner till löntagarfonderna.

LMEs soliditet har ju minskat med ett par procentenheter under 1981 och LME är exempel på ett företag som skulle må bra av nyemissioner.

I praktiken fungerar ju löntagarfonderna positivt för ett företag som

LME. Det innebär att den offentliga sektorn och handelssektorn beskattas och LME får förmånliga villkor för ett nytt eget kapital.

Den expansiva sektorn, Ericsson Information Systems, är inte lika kapitaltunga som telefonverksamheten och eftersom man har en högre kapitalbindning än genomsnittet för verkstadsföretag bör denna minska. Det minskar behovet av kapital vid den planerade expansionen.

Om LME-ledningen säger att man behöver en miljard i ökade vinster, vilket är minst 11 000 kronor per anställd förstår var och en att löntagarna får vara med och betala. Relationen mellan arbete och kapital försämrats till kapitalägarnas förmån. Och eftersom vinsterna och förmögenhetsökningen i företaget till största delen tillfaller de elva kapitalägare som har majoriteten på bolagsstämman kan knappast löntagarna finna att detta är en rimlig utveckling.

Visst ska LMEs vinster öka, men LME behöver också ett utökat eget kapital och löntagarna bör få medverka i uppbyggnaden av det nya kapitalet och därtill få ett visst inflytande. Konstigare än så är inte förslaget till löntagarfonder!

Nej, Björn Svedberg och Fritz Staffas: inte minskas LMEs kreditvär-

dighet mot utlandet. Tvärtom. Ett ökat löntagarägande kommer att utgöra en stabil grund för LMEs expansion i utlandet.

Till sist, det här landet befinner sig i en djup ekonomisk kris, med en allt svagare industriell aktivitet och en rekordstor arbetslöshet. I konjunkturbarometern för mars 1982 redovisas att den svenska industrikonjunkturen första kvartalet i år fortfarande kännetecknas av ett sviktande produktionsutfall och en dämpning av exportorderna. Industri- och bostadsinvesteringarna fortsätter att sjunka mot oanade bottenivåer.

Människor, utrustade med vanligt sunt förnuft, kan inte acceptera en fortsatt sådan utveckling och att man i den här situationen låter sina resurser i arbetskraft och kapital stå oanvända.

Mot den här bakgrunden borde det ligga inte bara i LME-ledningens utan i alla andra industriledares intresse att ta upp en konstruktiv dialog med förslagsställarna och aktivt medverkar till genomförandet av löntagarfonder, i syfte att få fart på Sverige, den svenska industrin och därmed också sysselsättningen.

ALLA ÄR VÄLKOMNA

med inlägg i löntagarfondsfrågan. Du kan vara anonym, men uppge ditt namn för redaktionen. Vi har tystnadsplikt!

en sådan, smeker dess klapp-
rande tangenter med den
mest taktila finess, svar över
dess olydnad (som i nittionio
fall av hundra visar sig bero
på inkoherent ordergivning),
talar med den som med ett
slags respektingivande by-
fåne och kallar den "han".
Vid strömavbrott rusar vi
skrikande ut i korridoren
och sliter vårt hår i samfälld
förtvivlan.

Men i många stycken är maskinen bra. Förutom att den förenklar korrigering och utskrift, så ger den arbetet en extra teknisk-metodologisk dimension som inte knar utmanande charm.

En viktig sak ska emellertid understrykas. Maskinen har (ännu) inte inneburit att arbetsinnehållet tunnats ut eller att arbetet som sådant rationaliserats bort. Därför har vi accepterat den.

En strimma ljus i friställningsmörkret

Hur kommer översättningsmaskinerna att fungera? Ska någon skötare gå ut i den väldiga språkmontेरingshallen och mata dem med termbitar och textkakor? Kan det tänkas att de, liksom vi ibland, sätter prepositioner i halsen? Hur reagerar dessa underverk av logisk stringens inför bristen på logik i en formulering, i ett tekniskt resonemang? Hur många syftningsfel och tankeglapp, hur många anakolut och pleonasmer och tautologier står en översättningsmaskin ut med, som bara tänkt röra sig i de finaste logiska kretsar?

Det är just här mina kollegor skymtar en liten strimma av ljus i det annalkande friställningsmörkret. En maskin tål inte lika stora doser av oklart språk som vi. En maskin säger till den luddige författaren, som vill ha sin text översatt: Skärp dig! You don't make sense! – Vi robotskötare kan alltså få en viktig förmedlande uppgift. Lägga för, och skära i mindre bitar, så att tuggorna inte blir för stora och oformliga. Och kanske säga ”Var så god och skölj” med någon lenande adverb-ändelse eller

kongruensböjning.

Pre-editing kallas det i själva verket.

Post-editing är kriorättningen efteråt: att granska, bedöma och korrigera arbetsresultatet. För även en översättningsmaskin kan göra misstag. Gå i språkliga fallgropar, glömma att se efter om det ligger en hund begravnen i semantiken.

Man kan också tänka sig att det om några år finns översättningsmaskiner med en inbyggd sekreterarfunktion. Eller finns de redan? Som kan programmeras att svara i telefon, skriva brev, och koka kaffe...

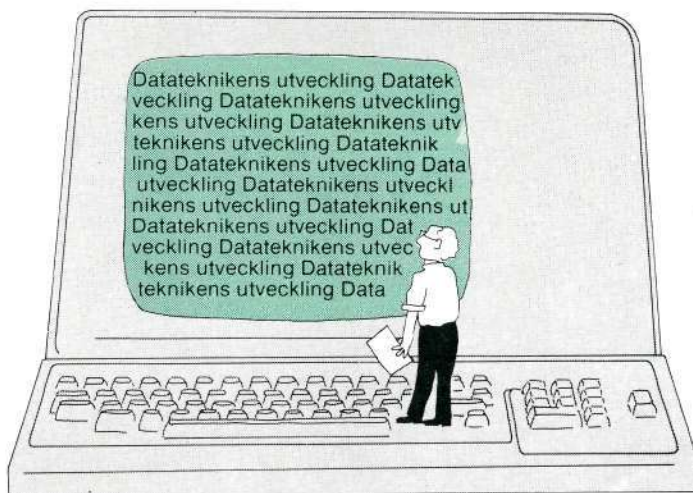
Och med tilläggsfaciliter. Sensitivitetsträning på diskett, som pausgymnastik. – Ge mig en kvart om dagen, och i morgon ska du vara med mig i rationaliseringsparadiset.

Ett proletariat av kastlösa

Det här är ett allvarligt ämne, och jag ska genast bringa min framställning i dödlig överensstämmelse med detta allvar.

När den industrialiserade världen har en arbetslöshet på i genomsnitt 10% eller mer, då satsar man väldiga ekonomiska och intellektuella resurser på att konstruera robotar som kan ersätta mänsklig arbetskraft. Om man vågade tro att det låg en för mänskligheten positiv tanke bakom, skulle man gissa på en vilja och en strävan att göra arbetet mindre påfrestande, att förkorta arbetstiden, att skapa förutsättningar för en välsignelsebringande fritid av mer eller mindre paradisktillslags slag.

Men har något av detta infriats? Kommer det någonsin att infrias? — Arbetet har inte blivit mindre stressande, snarare tvärtom. Vi privilegierade som arbetar har inte fått mera fritid, och även om vi emellanåt vistas någon flyktig jordisk stund i våra privata lustgårdar, så förmörkas den upplevelsen av en dyster vetskap: att många av dem som saknar arbete har det svårt. —

Hur ska vi göra för att skapa om människan till en lättjefull fritidsvarelse som blir försörjd – av vad? Socialhjälp? Välgörenhet?

Skapar vi inte ett väldigt proletariat av kastlösa som bara är en belastning? Vi har en ålderspyramid som gör att någon lekt med tanken att återstupan kan komma att införas, i någon form. Vi får också en systerförordnings- och friställdhetspyramid som väcker farhågor om effektiva slutlösningar.

Någon har sagt att arbetslöshetssiffrorna skulle kunna stiga till 70–80% vid sekelskiftet. Vill en femtedel av världens arbetsföra dra försorg om resten av mänskligheten? Kan vi turas om att arbeta, i perioder om två–tre månader? – Vem vågar tro på så radikala förändringar, när ropen på 6-timmars arbetsdag här i Sverige betraktas som opas-sande och tystas ned.

Vår klivenhet – ett dilemma

Världen rustar. Vanvettet i de militära rustningsprogrammen har drivits så långt att den enda adekvata reaktionen borde bestå i en känsla av skam över att vara människa. Men vi klamrar oss fast i något slags dunkelt hopp, om också bara närt av rädslan för att tänka; och vi biter ihop tändarna och beslutar oss för att hänga med. För vi är kluvna. Och det är dubbelt så lätt att hänga

med om man är kluven.

Vi hänger med på datoriseringen också. Vi konstaterar med beklämmande uppgivenhet att språket, människans värdefullaste gåva, misshandlas, hybridiseras och förenklas, därför att även de mest sofistikerade datorer står hjälplösa inför **nyanserna**, dessa språkets nervtrådar och doftämnen. Det fria, ymniga, rikt orkestrerade blir ett torftigt och bundet stackato av villkor och imperativer.

"Command of language" reducerat till "command language".

Tekniken hotar eliminera oss

Vi finner oss i att få en robot som arbetskamrat – en outtröttlig, entonigt surrande logikidiot som bestämmer arbetstakten och som med sina inbyggda registrerings- och kontrollmöjligheter kan värdera och betygsätta oss. För vi är klivna. Och vi har en benägenhet att alltför tidigt se **en** välsignelse med den tekniska utvecklingen – och alltför sent upptäcka **två** förbannelser.

Men vår klivenhet gör också att vi ifrågasätter. Att vi gör motstånd mot den tekniska övermakt som i sina yttersta, allra ondaste konsekvenser hotar att eliminera oss. På ett eller annat sätt.

Och då är det för sent att, som japanen, "fundera på att anställa oss igen". ■

KCM i rinkbandy:

STORSPEL AV STIG BURÉN NÄR ELLEMTEL BLEV NY MÄSTARE

Oskarshamn (KONTAKTEN). Söderhamn 1978. Söderhamn 1980. Ja, nog var vi många som trodde att norrlänningarna skulle triumfera även i 1982 års KCM i rinkbandy och därmed transportera hem vandringspriset för gott. Men så blev det nu inte. Färden mot sitt tredje raka KCM stoppades av ELLEMTEL, som redan i gruppspellet visade var skåpet skulle stå.

Gruppspellet

Det inledande gruppspellet omfattade fyra grupper dit lagen lottats. Redan här stod mycket på spel, då endast gruppsegraren gick vidare till slutspel.

Redan i öppningen kunde den ganska tunnsådda pub-

liken njuta av välspelade och en hel del spännande matcher.

I grupp 1 fanns HF med, och man noterade hur stockholmarna ganska enkelt tog sig vidare till slutspel utan någon förlust och med hela 27 gjorda mål.

Låt oss emellertid allra först säga, att årets rinkbandyturnering mycket framgångsrikt arrangerades av Oskarshamnsfabrikens IF. Alla deltagare sade sig vara mycket nöjda med programmet: På två dagar spelade fjorton lag tjugotvå matcher i Oskarshamns (något kalla!) ishall, och allt fungerade perfekt! Fin is! Perfekt arbetande funktionärer och matchledare! Bra gjort, Åke Kalmsten & Co!

Mölnadal drog det längsta strået i grupp 2. Göteborgarna avgjorde i en tät match mot Ronneby, som stretade emot duktigt, men föll med siffrorna 2-1. I den här gruppen fanns även Katrineholm, ett lag som alla trodde skulle ha mycket

"bandy" i sig. Men det gick helt snett - man fick lämna Småland utan en enda poäng i bagaget.

Visbyfabriken brukar göra bra ifrån sig i KCM. Så även denna gång, då man vann grupp 3 via segrar över Karlskrona och Gröndal.

Koncernmästare i rinkbandy 1982 blev ELLEMTEL. Redan i gruppspellet banade man vägen till triumfen, där man mötte tidigare mästarna Söderhamn i en så kallad tät match. Uppifrån från vänster: Thomas Eriksson, Ronny Strömberg, Bengt Jonsson, Per Arne Forsberg, Stig Burén, Leif Gustavsson samt Sonny Arvidsson, Jan Samuelsson och Mats Palerius.

Bästa matchen

I den fjärde kvalgruppen hade årets båda giganter lottats in: Söderhamn och ELLEMTEL. Matchen mellan dessa lag betygsattes av de "som förstod sig på" som turneringens bästa. Den slutade 3-3, och eftersom båda avfärdade Bollmora ganska bekymmersfritt, fick målskillnaden avgöra vem som skulle gå till finalspel. Det blev ELLEMTEL som gjort tre mål fler än Söderhamn. Därmed var det slutspelat för grabbarna från norr; inlottade i en annan grupp kanske det sett an norlunda ut.

Nervdaller

Första semifinalen spelades mellan HF och Mölnadal. Nu började allvaret, temperaturen steg i hallen och på sina håll sattes säkert nerverna i dallring.

Mölnadal startade bäst, duktige Lars-Åke Berg-

Foto: Lennart Nilsson

lund gjorde mål redan i första minuten. Men efterhand jämnades spelet ut, HF fick bättre fart på skridskorna, men kunde inte utnyttja de situationer som uppstod. Närmare än 2-3 kom man aldrig och därmed var alltså Mölndal klart för final.

Visby och ELLEMTEL gjorde upp på den andra halvan. Hur det skulle gå här; det hade man kanske på känn efter stockholmslagets insatser i gruppspelet. Dessutom fanns i ELLEMTEL Stig Burén, en spelator och målskytt som vi direkt vill utnämna till "turneringens lirare".

Och det gick som det gick i den här matchen. Visby kämpade väl men kunde inte göra storspelande ELLEMTEL. Gotlänningarna var med till 1-1 men sedan var det kört. Siffrorna skrevs till 2-7 och Stig Burén antecknades fyra gånger i målprotokollet.

HF och Visby gjorde upp om bronsmedaljerna. Det blev en jämn dust, där HF i en inte alltför välspelad match bäst tog vara på chanserna och till slut segrade med 4-3.

Nya mästare

På nyspolad is och inför hejande publik gjorde så till Mölndal och ELLEMTEL upp om KCM-värdigheten. En något trevande in-

Foto: Lennart Nilsson

Silver till Mölndal! Platschefen vid Oskarshamnsfabriken, Bertil Nordström, gratulerar göteborgarna till den fina insatsen i årets KCM. Från vänster ses: Bengt Carlsson, Tomas OrNSTEIN, Staffan Barrefors, Lars-Åke Berglund, Anders Modigh, Bo Fransson (skymd) samt Willy Rasmusson.

ledning fick vi uppleva. Båda lagen kände sig för, släppte inget bakåt, sökte anfallsvägar...

Men så bara small det! I den tredje minuten satte ELLEMTELS snabba lag igång maskineriet, och så rasslade det till bakom Mölndals målvakt. Målskytt: Stig Burén förstas. Här bröts isen och man visade upp hela sitt breda register: fint lagspel, snabbhet och giftiga attacker. Ständigt var de farliga framför mål och efter 6 minuter

ökade Burén till 2-0, helt logiskt.

Göteborgarna kom dock igen något och reducerade genom **Bo Fransson**, men i slutet av första halvlek klippte han till igen (Burén) 3-1 och han hade punkterat föreställningen.

Andra halvlek blev en ren transportsträcka fram mot segern, ELLEMTEL gjorde ytterligare ett mål på straff.

Slutsignalen för 1982 års KCM skar genom hallen. På tavlan lyste slutresultatet 4-1. Publiken gav sitt bifall åt de nya mästarerna, ELLEMTEL från Stockholm.

Vid den efterföljande prisutdelningen fungerade Oskarshamnsfabrikens chef, **Bertil Nordström**, som prisutdelare. Han överräckte vandringspris, plaketter och diplom till segrarna, som sett till att vi kan vänta oss fortsatta spännande rinkbandyturneringar framöver. Närmast följer fortsättning- en 1984 - var så säkra på att Söderhammare och andra laddat om tills dess...

Resultat

Grupp 1
HF - Kalmar (RIF/KM) 12-2
Kalmar - Norrköping (IN) 6-3
Norrköping (NG) - HF 1-6

HF - Norrköping (IN) 9-2
Norrköping (IN) - Norrköping (NG) 1-4
Norrköping (NG) - Kalmar 4-0

HF	3	3	0	0	27-5	6
NG	3	2	0	1	9-7	4
RIF/KM	3	1	0	2	8-19	2
IN	3	0	0	3	6-19	0

Grupp 2
Oskarshamn - Mölndal 2-7
Ronneby - Katrineholm 12-0
Ronneby - Mölndal 1-2
Oskarshamn - Katrineholm 9-3
Oskarshamn - Ronneby 6-7
Katrineholm - Mölndal 0-10

MÖ	3	3	0	0	19-3	6
RY	3	2	0	1	20-8	4
OM	3	1	0	2	17-17	2
KH	3	0	0	3	3-31	0

Grupp 3
Visby - Karlskrona 3-1
Gröndal - Visby 2-7
Karlskrona - Gröndal 5-0

VY	2	2	0	0	10-3	4
KA	2	1	0	1	6-3	2
GV	2	0	0	2	2-12	0

Grupp 4
Söderhamn - Bollmora 5-1
Söderhamn - ELLEMTEL 3-3
Bollmora - ELLEMTEL 1-8

EUA	2	1	1	0	11-4	3
SÖ	2	1	1	0	8-4	3
BO	2	0	0	2	2-13	0

Semifinaler
HF - Mölndal 2-3
Visby - ELLEMTEL 2-7

Match om tredje pris
HF - Visby 4-3

Final
Mölndal - ELLEMTEL 1-4
Lennart Nilsson

Foto: Lennart Nilsson

Segern är vår! ELLEMTELS duktige målvakt Jan Samuelsson höjer vandringspriset i en traditionell segergest. Nu har Söderhamn två inteckningar och ELLEMTEL en. Fortsättning följer 1984...

KCM i squash:

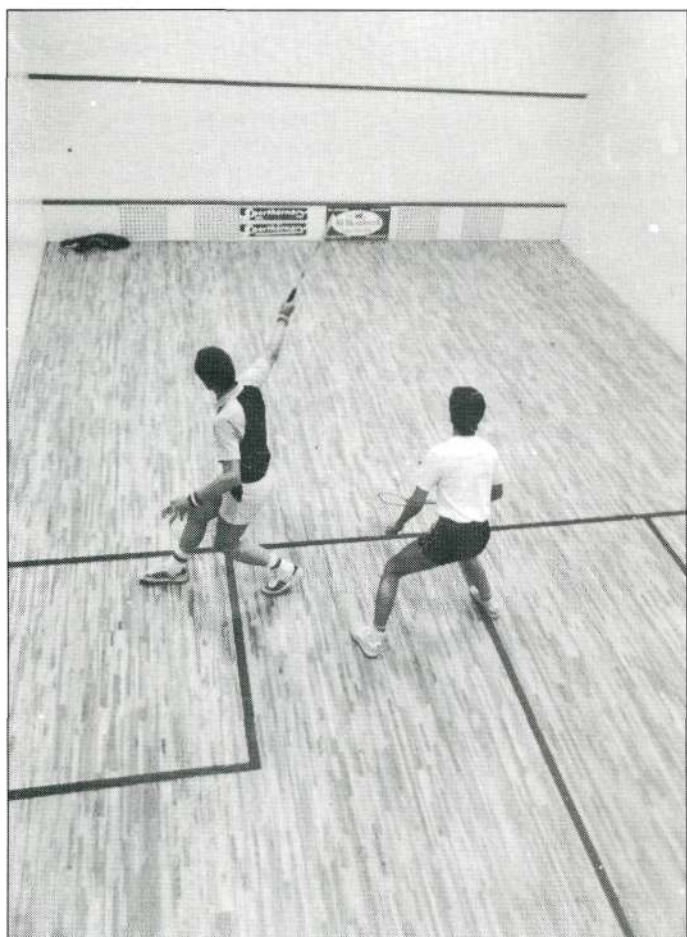
NYKOMLINGARNA STACK UPP

Borås (KONTAKTEN). Koncernmästerskap i "sporten med studs", dvs squash, avverkades i "knallestaden" Borås, lördagen den 27 mars. Det kom 43 herrar och 7 damer till start och det utkämpades många spännande matcher innan segrarna i de fyra olika klasserna korats.

Under tävlingsledare **Rolf Johanssons** säkra ledning genomfördes tävlingarna till deltagarnas fulla belåtenhet. Det enda som man hört Rolf klaga på så här i efterhand,

var att han gärna hade sett fler kvinnliga deltagare. Ett i allra högsta grad mänskligt (manligt) drag, som Rolf visade.

Seniorklassen för herrar

Här en aktionsbild med en KCM-match i full gång. För icke initierade kan vi tala om att squash är ett inomhusspel som spelas med racket och liten gummiboll. Squash infördes till Sverige så sent som 1930 och det dröjde ända till 1965 innan Svenska Squashförbundet bildades och sporten kom med i Riksidrottsförbundet.

Squash går så till att de båda spelarna slår bollen varannan gång så att den studsar i golvet och mot en eller flera av de fyra väggarnas spelbara ytor. Reglerna liknar i övrigt dem för t ex badminton. En match avgörs i bäst av 3 eller 5 game. Ett game tas av spelare som först vinner 9 bollar (poäng).

med 37 deltagare tilldrog sig annars det största intresset. Här visade det sig att Ericssonkoncernen vid inköpet av Datasaab (Ericsson Information Systems AB, EIS) inte bara fick del av ett nytt teknikområde, utan även fick några bra squashspelare på köpet.

Kurt Flodin, Datasaab IF, aktade nämligen inte på rov, utan eliminerade vår förre koncernmästare **Mats Holmlin** (LME/HF) i semifinalen med 3-0. Flodin fortsatte sedan med att finalbesegra **Per Wennerlund** (LME/HF) med 3-2 i set.

I herrarnas tröstturnering gick Datasaabs andra representant, **Krister Eliasson**, till final. Men i finalen föll Krister mot en annan **Christer** från LME i Karl-

stad och med **Olsson** i efternamn.

Damklassen, vilken liksom oldboysklassen spelades som poolspel på grund av det ringa antalet deltagare, fick i finalen se **Eva Clark** från LME i Mölndal försvära sin KCM-titel. Eva besegrade i finalen boråsflink **Leena Ryytty** i tre raka set.

Även tredjeplatsen i damklassen togs av MI-divisionen, då **Merja Hakulinen** (LME/BS) besegrade **Leyla Boman** från LME i Visby med 3-1.

Enda deltagande flickan från LME/HF, **Eva Buchmayer**, lyckades inte placera sig bland de främsta.

I oldboysklassen var **Manfred Buchmayer** (LME/HF) helt outstanding och försvarade lätt sin mästarvärdighet. Buchmayer

Foto: Per-Arne Persson

Damsegrarinnan **Eva Clark** från LME i Mölndal tillsammans med detroniserade herrmästaren **Mats Holmlin** från LME/HF.

mötte i finalen **Tryggve Ekman** från ELLEMTEL. I seniorklassen kom Buchmayer på sjätte plats.

Om tredjeplatsen blev det en intern Oskarshamns-uppgörelse, där **Bengt Danielsson** till slut stod som segrare i sin match mot **Göran Karlsson**.

Populär prisutdelare på lördagskvällen var chefen för Boråsfabriken, **Åke Elmquist**, som genom sitt sätt att vara angav tonen för en trivsamt samvaro.

Resultat

Herrar: 1) **Kent Flodin**, Datasaab, 2) **Per Wennerlund**, LME/HF, 3) **Mats Holmlin**, LME/HF, 4) **Jan Frisén**, LME/OH, 5) **Kent Collerud**, LME/HF, 6) **Manfred Buchmayer**, LME/HF, 7) **Urban Olsson**, LME/MÖ, 8) **Jan Johansson**, LME/BS.

Herrar (tröstturnering): 1) **Christer Olsson**, LME/KS, 2) **Krister Eliasson**, Datasaab, 3) **Stig Olsson**, LME/HF.

Oldboys: 1) **Manfred Buchmayer**, LME/HF, 2) **Tryggve Ekman**, ELLEMTEL, 3) **Bengt Danielsson**, LME/OH, 4) **Göran Karlsson**, LME/OH.

Damer: 1) **Eva Clark**, LME/MÖ, 2) **Leena Ryytty**, LME/BS, 3) **Merja Hakulinen**, LME/BS, 4) **Lena Boman**, LME/VY.

Semifinaler: **Kent Flodin** - **Mats Holmlin** 3-0, **Per Wennerlund** - **Jan Frisén** 3-1.

Final: **Kent Flodin** - **Per Wennerlund** 3-2.

Georg Skoog

LM-CUPEN BOWLING

Hudiksvall (KONTAKTEN). Första vckohelgen i mars spelades 1982 års LM-cup i bowling i Hudiksvall. Hemmalagen gjorde, som väntat, bäst ifrån sig.

Sieverts Kabelverks damlag från Hudiksvall med **Siv** och **Anita Edvardsson** samt **Rut Buska** vann för 3:e gången och tog därmed vandringspriset för gott.

Efter tävlingen festades det om på Hantverkargatan i glada Hudik.

Resultat

1) **SKV, lag 1** (**Siv Edvardsson**, **Anita Edvardsson**, **Rut Buska**), 2) **SKV, lag 3** (**Linnéa Mill**, **Lennart Lusth**, **L-G Olsson**), 3) **LME/HF, lag 2** (**Josef Jawitz**, **Anders Halldin**, **Mats Molin**), 4) **LME/Norrköping** (**Ragnar Andersson**, **Finn Lund**, **Hubert Hübner**), 5) **EIS/Järfälla, lag 1**, 6) **LME/HF, lag 1**, 7) **Rifa/Kista, lag 1**, 8) **SKV, lag 2**.

Högsta poäng, damer, **Linnéa Mill**, 235, herrar, **Lennart Lusth**, 279. **Ulf Mickelsson**

Öppet brev

till samtliga Fritidskommittér inom ERICSSON

Fritidskommittén i Karlskronafabriken försöker ordna aktiviteter och roliga sammankomster för de anställdas trivsel. Hittills har det varit mycket uppskattat. Men för att få nya idéer och uppslag har vi åtskilliga gånger försökt att ber brev försöka få kontakt med andra Fritidskommittéer ute i landet, vilket har varit helt utan resultat. Det har inte visats det allra minsta lilla intresse, vilket vi här i Karlskrona tycker är mycket svagt. Vi i Karlskrona anser att man skall samarbeta och hjälpa varandra, tydligen är vi tyvärr ensamma om den uppfattningen, vilket vi tycker är botten. Vi är mycket villiga att dela med oss av det vi kan göra här i Karlskrona. Kanske är de andra kommittéerna så bra att det inte behövs några idéer eller är det kanske tvärtom? Tydligt är att de andrakommittéerna har lite svårt med skrivarbetet efter som det inte kommit några svar alls på våra föregående brev om samarbete. Eller kanske ni har så mycket uppslag och idéer att tiden inte räcker till? I så fall ställer vi gärna upp och hjälper till, på så sätt skulle vi också kunna få lite nya idéer till vår kommitté. Vi hoppas genom detta öppna brev till samtliga Fritidskommittéer i landet att det blir bättring och att vi får ett livstecken ifrån er, vi vet att ni finns och vi har säkert mycket att tala om.

Vi väntar på svar.

Fritidskommittén i Karlskronafabriken

Siv Edvardsson

Ordf. **Sixten Hakansson** tel. 191 90/ ank. 236

Vandringspriset för alltid togs av de verkligen duktiga bowlingdamerna **Siv Edvardsson**, **Rut Buska** och **Anita Edvardsson** från Sieverts Kabelverk i Hudiksvall.

KONTAKTEN
Box 32 073
126 11 STOCKHOLM
LME/HF rum 6133

Utkommer med
6 nr per år

Tryck: ESSELTE
ROTOGRAVYR AB

Ansvarig utgivare:
John Meurling

Redaktör:
Bert Ekstrand
telefon 08/719 2048

I redaktionen:
Göran Hannerz
telefon 08/719 3546

**Personal-
tidning för
Ericsson-
koncernen**

ERICSSON

UTGIVARKORSBAND

ISSN 0345-6471

LM Ericssons pris 1982

KUNGLIGT ÖVERLÄMNANDE

Onsdagen den 5 maj samlades så småningom drygt tvåhundra personer i Teknorama vid Tekniska Muséet på Djurgården. LM-orkestern spelade svensk musik i väntan på att kungen skulle anlända för att dela ut LM Ericssons pris 1982 för betydelsefull insats inom telekommunikationstekniken.

Priset delades i år lika mellan professor Leonard Kleinrock (t v på bilden) och doktor Lawrence Roberts, båda amerikaner som utfört förnämliga arbeten inom området informationsöverföring. (Se KONTAKTEN 1/82, sid 5.)

Förutom 100 000 kronor vardera mottog de diplom

och guldmedalj ur kungens hand. Pristagarna introducerades av tekn dr Håkan Sterky (t h på bilden), f d generaldirektör i televerket, nu bland annat ordförande i Nämnden för LM Ericssons pris.

Efter pristagarnas föreläsningar styrdes stegen till Lars Magnus Ericssons Minnesrum i Telemuseum, där man tittade, pratade och förfriskade sig.

Högtidligheterna varade i ungefär två timmar. Sedan gick förmodligen var och en till sig utom ett fåtal som följde med de två pristagarna till lunch hos Marcus Wallenberg på Täckö Udden.

Foto: Karl-Evert Eklund

REDAKTIONSOMBUD

BORÅS Georg Skoog · INGELSTA Lennart Nilsson · KARLSKRONA Helene Breitholtz · KARLSTAD Ann-Britt Blomberg · KATRINEHOLM Göran Lindberg · KRISTIANSTAD Gunnar Holm · MÖLNDAL Lars Köhler · OSKARSHAMN Lars-Erik Enarsson · SÖDERHAMN Rune Kjellberg · VISBY Eva Boberg · EIS Berith Brännström · LMS Thord Andersson · RIF Karl-Erik Bernstål · SKV/SUNDBYBERG Håkan Bergendahl · SKV/HUDIKSVALL Ulf Mickelsson · SKV/PITEÅ Jarl Sundkvist · SRA Marianne Laurell · TCN Hans Segnestam

607427/1